

Югозападен университет „Неофит Рилски“

РЕЦЕНЗИЯ

на представените трудове за участие в конкурс за академичната длъжност
ДОЦЕНТ,

обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски“ в ДВ., бр. 55/ 19.07.2011 г.

Рецензент: доц. д-р Сашко Кръстев Плачков

Кандидат: гл. ас. д-р Диана Стойчева Митова

I. Кратки биографични данни за кандидата

Диана Стойчева Митова е родена на 16.11.1959 г. Има завършено висше образование по специалността „Предучилищна педагогика през 1981 год. в СУ „Св. Кл. Охридски“- филиал Благоевград. Въз основа на това ползва правата на „магистър“ и е с професионална квалификация „учител“.

Професионалната кариера на Диана Митова включва:

1. Работа като учител в ЦДГ „М. Палаузов“- гр. Асеновград веднага след завършване на висшето си образование – от 1981 г. до 1984 г.
2. Университетски преподавател в ЮЗУ „Неофит Рилски“ - от 1984 г. до настоящия момент като последователно е заемала длъжностите: асистент /1984 г./, старши асистент /1987 г./ и главен асистент /1991г. до момента/.

Научно-изследователското развитие:

1. Доктор по педагогика след защитена докторска дисертация на тема: ”Технологичното обучение в България, Франция и турция(прогимназиален етап)- сравнително педагогическо изследване-2006 г.;
2. Специализации – в Техническия университет „Мартин Лутер“, Германия(1987 г.) и департамента за информация и повишаване квалификацията на учителите- гр. Ст. Загора (1983 г.);

Повишаването на квалификацията:

1. Квалификационни тренинги (съвременни методи на преподаване;съвременни образователни стратегии и технологии и др.) - Отворено общество и Отворено образование – 2000- 2002 г.;
2. Компютърно обучение(Windows, Word, Power Point и др.) – ЮЗУ „Неофит Рилски“(2002 г.);

II. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

Представената научно-приложна продукция от гл. ас. д-р Диана Митова за участието си в конкурса включва 31 публикации, които съответстват на направлението и на профила на конкурса. Публикациите включват:

1. Монографии- 2 самостоятелни;
2. Учебници и учебни помагала – 11 в съавторство;
3. Статии в научни списания и сборници – 6 самостоятелни;
4. Публикации от участие в научни конференции в чужбина – 3 самостоятелни;
5. Публикации от доклади на национални научни форуми – 9 самостоятелни.

В списъка с представените публикации са включени и две публикации, приети за отпечатване след обявяването на конкурса, което е коректно отразено от кандидата в конкурса.

Не подлагам на рецензиране публикациите с номера, съобразно приложените трудове както следва: №3(Автореферат на докторска дисертация(Митова: 2006), защото противоречи на чл.24, ал.1, т.3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България, както и с чл. 24 чл.80, ал.1, т.3 от Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ "Неофит Рилски"; №15(Педагогически измерения на изкуството „икебана“ в предметното поле на технологичното обучение (Войнова, Митова:2006), защото не е възможно да се разграничи ясно авторството на кандидата в конкурса.

От цялостния преглед на публикациите на д-р Диана Митова е видно, че от началото на своята академична кариера, тя се изявява и развива като изследовател последователно, ритмично и целенасочено в **научно-теоретичната и приложна проблематика** на технологичното обучение. Публикуваните трудове са с широк обхват на теми и проблеми, които са признак не само за типична научна любознателност, но и за обоснован стремеж към **проучване, анализиране, сравняване и пренасяне** на теоретични и приложни модели за съдържателни , организационни и методически трансформации в предметния цикъл на Културно-образователната област „Бит и технологии“(№, № :1; 2; ; 16; 19; 22; 29; 30; 32). С тази област са свързани и научните търсения на д-р Митова за повишаване на **методическата компетентност на учителите по техника и технологии** относно тяхната **иновационна адекватност и мобилност** за осъществяване на училищните и извън училищни форми на технологично обучение на учениците (№, №: 21; 24; 25; 26; 20), **интердисциплинарната им ориентация**(№, №: 7; 27; 31).

В кръгозора на научните интереси на д-р Митова попадат и проблеми от по-широк кръг като **непрекъснатото професионално**

образование и продължаващото професионално обучение, чиито проекции се базират на анализирани и обобщени от нея **сравнително-педагогически концепти** върху базовата технологична подготовка в средното училище. (№, №: 2; 17.; 18; 28).

В практико-приложен аспект творческите постижения на д-р Митова са ориентирани в две посоки: **осигуряване на учебния процес в СОУ**(учебник и книга за учителя) по предметите „Труд и техника”, „Домашна техника и икономика” в 5-6 клас, „Технологии” в 7 клас(№, №: 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14), и **осигуряване на учебния процес на студентите, бъдещи учители** с учебни помагала (№, №: 4; 5; 6; 7). Независимо от колективния характер на тези публикации, в тях проличават вискателността на д-р Митова към прецизната терминологична употреба и рационални конструкции на темите и задачите, предназначени за ученици, учители и студенти.

В посочените публикации д-р Митова демонстрира не само богатата си информираност и стремеж за постигане на обективни анализи и обобщения, но и привързаност към обосноваването на рационални гледни точки в контекста на съвременните конструктивистки подходи в науките за образованието.

Широкият обхват на научните и интереси не е самоцелен, а е подчинен на разбирането и за технологичното обучение като комплексно-интегративен обект на конструиране и изследване. Обосноваването на добри европейски практики, модели на ефективно технологично обучение и преносът им в специфичната среда на българското пространство за средно и висше образование са основание да определим д-р Митова като сензитивен и отворен към иновационните процеси в образованието изследовател. Категорично потвърждение на тази констатация са двата монографични труда, разработени и публикувани след защитата на дисертационния труд.(№ 1, „Проектно ориентирано технологично обучение. Теория и методика”(2011) и № 2, „Модел за трансформация и пренос на европейски практики за технологично обучение”(2008).

Двете монографии са концентриран израз на изследователската дейност на д-р Диана Митова след защитата на дисертационния труд през 2006 г. Двата труда са рецензирани и обсъдени в първичното научно звено (катедра „Технологично обучение и професионално образование), с което са спазени процедурните изисквания за включването им в списъка на публикациите за конкурса. И двата труда са лично авторско дело на д-р Диана Митова, чрез които тя изразява собствения си изследователски стил, равнище на изследователски умения и способност за прагматична приложимост.

В монографията „Проектно ориентирано технологично обучение. Теория и методика” умело са изведени съвременните теоретични основания за

прилагане на метода на проектите в специфичната среда на технологичното обучение. Водеща е личностно-ориентираната образователна парадигма, която изважда метода на проектите от класическите му интерпретации и му придава иновационен заряд в частно-методически аспект. Аргументирано са обосновани функциите на основните субекти на педагогическото взаимодействие в процеса на разработването на технологични проекти. Ясно са открити общия алгоритъм на проекта, фазите на подготовка, организация, планиране и изпълнение. За опорни точки на модела на проектно-ориентираното технологично обучение, д-р Митова правилно изхожда от съвременните конструктивистки теоретични обобщения и интерпретации, което по същество я нарежда сред модерно мислещите изследователи в областта на технологичното обучение. Разработеният авторски модел на учебно-технологичен проект е операционализиран на съдържателно и тематично равнище за трите етапа на средното образование- начален, прогимназиален и гимназиален. Този обхват, дълбочина на проблема, значимост на резултата и съвременни изследователски походи са напълно достатъчни тази монография да бъде класифицирана и като хабилитационен труд на д-р Диана Митова.

Монографията „Модел за трансформация и пренос на европейски практики за технологично обучение” е посветена на проблема за идентифицирането на добри европейски практики за технологично обучение и възможностите за тяхната трансформация и пренос в българското образователно пространство. Тази тема се явява естествено надграждане на постигнатото в успешно защитения дисертационен труд на д-р Митова през 2006 г. като се прави значително разширяване на изследователския обхват чрез включване в него на почти всички развити европейски образователни системи с конкретика в сегмента “технологично обучение”. Освен сравнителни анализи и семантични съпоставки в книгата са включени и праксеологични конструкции, подплатени с експертни оценки и обобщения, касаещи реалностите в образователната практика за технологично обучение в България. Ето защо този изследователски труд напълно оправдава охарактеризирането му като труд с монографичен характер.

Формулировките в отделните параграфи са правилни, стегнати и ясни, което още веднъж подчертава научното израстване и опитност на д-р Д. Митова. Решението на авторката да постави в основата на концептуалната рамка на изследването опита на Франция за осъвременяване на технологичното обучение, е много удачно, защото около този модел могат да се открият предимствата и на моделите на други развити европейски държави. Необходимо е да отбележа, че за разлика от други свои публикации в тази насока, д-р Митова е направила тук синтезиране на онези елементи, които се открояват най-ярко и които са в

основата на успеха на френския модел за технологично обучение. Като такива могат да бъдат определени съдържателните ядра, от които проличава стремежа за постигане на органична връзка между науката и технологиите от една страна, и на акцентирането при обучението на учениците върху триадата **„устен език - писмена реч – символно-аналитично мислене”** и необходимото за това равнище на подготовка на учителите, от друга страна. Структурата и съдържанието на разработената от д-р Д. Митова монография са илюстрация на нейното израстване като изследовател със собствен почерк. То се базира на два умело използвани от нея подходи: проблемно-търсещия и за необходимата достатъчност. Чрез тези подходи се постига от една страна органична обвързаност между идейния, изследователския и резултативния пластове на автора и неговата идентификация като такъв, от друга страна. Обосновките и анализите, направени от авторката са пряко свързани с потребностите на университетските преподаватели, студенти и учители, чиято научна визия, подготовка и професионална реализация са свързани със съвременните съдържателни и процесуално-дейностни аспекти на технологичното обучение в основното и в средното образование. Монографията е с подчертана полезност и за всички субекти на експертно ниво в Регионалните инспекторати по образованието и тези към МОМН, чиято професионална отговорност е свързана с осъществяването на съвременни политики, насочени и към технологичното обучение в българското училище.

III. Основни приноси в научната, научно-приложната и преподавателска дейност на кандидата

Съдържателният анализ и тематична насоченост на научната продукция, представена от гл.ас. д-р Диана Митова за участие в конкурса показват, че основните инаучни и научно-приложни приноси са концентрирани преди всичко в:

1. **Изследване и доказване** на съществени нови страни и функционални характеристики на проектно-ориентираното технологично обучение;

2. **Разработване, апробиране и внедряване** в педагогическата практика на авторски модел за подготовка, организация, планиране и изпълнение на учебно-технологичен проект в началния, прогимназиалния и гимназиалния етапи на средното образование;

3. **Изследване и доказване** ефективността на дидактични модели за трансформация и пренос на водещи европейски практики за технологично обучение в условията на българската образователна система. Изведени са обективни критерии и показатели за установяване равнището на приемственост при формиране на технологичната култура у учениците от прогимназиалния етап на основното образование;

4. **Реализиране** в педагогическата практика на собствени методически идеи, подходи и решения, свързани с осъвременяване на технологичното обучение. **Въвеждане** на интерактивни методи и технологии за методическата подготовка на студентите и квалификацията на учителите в Културно-образователната област „Бит и технологии”.

Считам, че **приносите** на гл. ас. Д-р Диана Митова са **нейни лични творчески постижения**, имат теоретична и практическа значимост и са направени публично достойно чрез отпечатване в авторитетни издания и участие в национални и международни научни форуми.

IV. Критични бележки и препоръки

От направения критичен анализ на научната продукция на гл. ас. д-р Диана Митова е видно, че тя притежава качествата на изграден изследовател и е утвърден университетски преподавател. С оглед на бъдещото и развитие мога да отправя и следните бележки и препоръки, които са добронамерени и имат градивен характер:

1. Да не разпростира изследователските си усилия върху целия предметно-съдържателен спектър на технологичното обучение;
2. Да се ориентира към заемането на по-категорични позиции при представянето на теоретични модели, постановки и концепции на други автори. Стремешът да се модернизира технологичното обучение у нас трябва да се подкрепи с нови психолого-педагогически изследвания, за да се стигне до нови равнища на доказателствена мощност;
3. Да продължи темата за ученическото портфолио в контекста на възможностите за неговата дигитализация.

V. Заключение

Въз основа на представителността на научната продукция по обем, качество и тематично съответствие с направлението и профила на обявения конкурс, свързаните с това безспорни научни приноси с теоретична и практическа значимост и като имам предвид характера на изследователската и преподавателска дейност и лични качества на гл.ас. д-р Диана Стойчева Митова, предлагам с убеденост на почитаемите членове на Научното жури да бъде избрана на академичната длъжност „**доцент**” по Методика на технологичното обучение.

18.11. 2011 г.
Благоевград

РЕЦЕНЗЕНТ:

(доц. д-р Сашко Плячков)

